

Το Παλλάς και ο Γεωργουλάς:
Χορεύοντας με την Ιστορία στο Φλάμπουρο Σερρών

1. Γεωγραφία του Χορού-Γεωγραφία του Χώρου

Πριν ξεκινήσω την διαπραγμάτευση του θέματος θα ήθελα να πραγματοποιήσω μία μικρή αναδρομή στην ορχηστική μου πορεία, θέλοντας έτσι να αναδείξω τη συνηθέστερη μέθοδο ενασχόλησης με το αντικείμενο του «παραδοσιακού χορού» όπως αυτό βιώνεται από τους μαθητές-χορευτές και αναπαράγεται στην συντριπτική πλειοψηφία των φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πολιτισμού. Σύμφωνα με τα αστικά πρότυπα γνώρισα τον «χορό» κατά την παιδική μου ηλικία, μέσα από την συστηματική διδασκαλία στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων ενός μεγάλου Σωματείου με «παράδοση στον χώρο». Η μαθησιακή πρακτική που συχνά ξεπερνούσε τα στενά όρια της κινητικής εκπαίδευσης συνδυάστηκε με την «πατριδογνωσία» συνθέτοντας ένα ενδιαφέρον μόρφωμα χωρο-χορευτικής γεωγραφίας, που μου επέτρεπε να συνδέω περιοχές και βήματα. Έτσι, χορεύοντας ζωντάνευα το χάρτη, ταυτίζοντας χώρους με χορευτικά μοτίβα και σταδιακά, με μία οπτική εξωτισμού, ταξίδεψα σε νέα μονοπάτια ψάχνοντας το άγνωστο. Στις περιπλανήσεις αυτές, που χαρακτηρίζονταν από την προσπάθεια ανακάλυψης νέων χορών και χώρων, οι τελεστές των χορευτικών δρωμένων που πλησίαζα με οδήγησαν βαθμιαία στην ανθρωποκεντρική θεώρηση του χορού. Έκτοτε οι χορευτικές περιηγήσεις συνεχίστηκαν με διαφορετικό ρυθμό και περιεχόμενο επιτρέποντας την ουσιαστικότερη προσέγγιση του χορευτικού φαινομένου, σύμφωνα με τα μεθοδολογικά εργαλεία και τα θεωρητικά ερμηνευτικά σχήματα που οι ανθρωπιστικές επιστήμες έθεταν στην υπηρεσία των νέων ερευνητών-αναλυτών. Κατά τη διάρκεια των περιηγήσεων αυτών οι χορευτικοί δρόμοι μου συχνά διασταυρώθηκαν με παλαιών συγχορευτών, διδασκάλων και συναδέλφων

συνθέτωντας έτσι νέα πεδία ισχυρής αντιπαράθεσης, γόνιμου διαλόγου και καινοτόμων ερευνητικών υποθέσεων γύρω από το χορό και την κοινωνία του¹. Η κοινωνία του χορού, ως ιδιότυπο δίκτυο παραγωγών, μελετητών, διδασκόντων και αποδεκτών πολιτισμικών-επιστημονικών προϊόντων, στην αέναη αναζήτηση του νέου, δημιουργεί ένα ιδιότυπο ανατροφοδοτούμενο κύκλωμα πολιτιστικής διαχείρισης, στο επίκεντρο του οποίου το χορευτικό σώμα σχηματοποιείται και παγιώνεται. Ο χώρος προσδιορίζεται από το χορό, και αυτός με τη σειρά του από τους «μεγάλους εξερευνητές» που τον ανακάλυψαν.

Ως συμπρωταγωνίστρια στο πολυεπίπεδο έργο καταγραφής-μελέτης-ανάλυσης- και διδασκαλίας-παρουσίασης του χορού, σύντομα αντελήφθηκα την ανάγκη μελέτης της διαχρονικής εξέλιξης του χορευτικού φαινομένου μέσα από την ανάλυση παραδειγματικών περιπτώσεων. Κεντρικός άξονας της θεώρησης αυτής, ήταν η προσέγγιση του ορχηστικού φαινομένου, όπως αυτό μεταλλάσσεται και κατ' επέκταση παγιοποιείται μέσα από αποτελέσματα ερευνητικών εργασιών-καλλιτεχνικών εκδηλώσεων/αυτοπροσδιοριστικών και ετεροπροσδιοριστικών πρακτικών. Η προαναφερθείσα σύλληψη, οδήγησε στην υπόθεση πως η μελέτη της χορευτικής φυσιολογίας του

¹ Όπως εύκολα μπορεί να διαπιστώσει ο αναγνώστης ανατρέχοντας στις βιβλιογραφικές πηγές, όταν αναφερόμαστε στην σχέση χορού και κοινωνίας, προσπαθώντας να συνδέσουμε το ορχηστικό φαινόμενο με τα κοινωνικά του συμφραζόμενα, συνηθίζουμε να πραγματοποιούμε μία συμβατική προσέγγιση της κοινωνίας, στην οποία μετέχουν μόνο οι παραγωγή του χορού. Σύμφωνα με την άποψή μου η προσέγγιση του χορού ως ολικό κοινωνικό φαινόμενο, προϋποθέτει την μελέτη της διαδραστικής σχέσης μεταξύ παραγωγών, ερευνητών και αποδεκτών του ορχηστικού πολιτισμού. Η συγκεκριμένη τοποθέτηση, που προτείνει την διερεύνηση του σύνθετου δεσμού μεταξύ των προαναφερθεισών microομάδων σχηματοποιήθηκε με την μελέτη της παραδειγματικής περίπτωσης ενός προσφυγικού χωριού του Θεσσαλικού κάμπου, το οποίο ενώ για πολιτικούς λόγους υπήρξε μέχρι και τη δεκαετία του 1980 αποκλεισμένο από την έρευνα και την χορευτική δράση, βαθμιαία μετετράπη σε κύριο χορευτικό τόπο της ελληνικής επιστημονικής και ερασιτεχνικής χορευτικής κοινότητας. Το χορευτικό ρεπερτόριο του χωριού εντάχθηκε στην επίσημη ελληνική χορευτική ταυτότητα, όταν ερευνητές και χοροδιδάσκαλοι άρχισαν να σχηματοποιούν και να προβάλλουν τα Νέο Μοναστηριώτικα χορευτικά μοτίβα ως πολιτιστικά προϊόντα, με αποτέλεσμα την δημιουργία μίας νέας αγοραστικής ανάγκης «εκμάθησης και κατανάλωσης».

Φλάμπουρο, θα μπορούσε να δώσει πολλές πληροφορίες για την κατανόηση του σύνθετου ζητήματος της ένταξης του χορού ως προϊόν στο πλαίσιο της συστηματικής πολιτιστικής διαχείρισης, επιτρέποντας την συγχρονική ανίχνευση της δημιουργίας στερεοτύπων, ως αποτέλεσμα των επικρατούντων ιδεολογικών προσανατολισμών, και τη σχέση τους με τις τοπικές και υπερτοπικές κοινωνικές κατασκευές για το ορχηστικό φαινόμενο.

2. Φλάμπουρο: Η Νέα Γη και οι Νέες Κτίσεις

Όταν μέσα στα πλαίσια του Ερευνητικού Προγράμματος Ανατολική Μακεδονία επισκεφθήκαμε για πρώτη φορά το Φλάμπουρο, με μόνα εφόδια τις περιορισμένες βιβλιογραφικές αναφορές, που προέρχονταν από την ερευνήτρια Υβόννη Hunt² και τις πληροφορίες βιωμένης παρατήρησης που ευγενικά μας παραχώρησε ο συνεργάτης μας Λεωνίδας Εμπειρικός, ανακαλύψαμε πως το χωριό τελούσε υπό ένα ιδιαίτερο καθεστώς επιμελημένης αφάνειας. Κατά την συνήθη –ασυνείδητη όμως– ερευνητική μου πρακτική, πριν την επίσκεψη στο Φλάμπουρο, προσπάθησα ανατρέχοντας στο «χορομνημονικό» χάρτη μου να **ταιριάξω** το χορό με την κοινότητα και το χώρο. Η αδυναμία εξεύρεσης παγιωμένων χορευτικών μορφωμάτων για το χωριό σύντομα με οδήγησε στην σκέψη πως ακόμα δεν είχε ενταχθεί στο πλαίσιο της επίσημης ελληνικής χορευτικής ταυτότητας, γεγονός που τόνωσε το ερευνητικό μου ενδιαφέρον, μιας και συνειρμικά συνέδεσα την απουσία του με αυτή άλλων «ευαίσθητων» εθνοπολιτισμικά περιοχών³. Εικάζοντας πως το

² Hunt Yvonne, *Traditional Dance in Greek Culture*, Athens: Centre for Asia Minor Studies, Music Folklore Archive, 1996, pp.105-108.

³ Αφενός λόγο της πολυσύνθετης ανθρωπογεωγραφικής φυσιγνωμίας του Βορειοελλαδικού χώρου, που φιλοξενεί πολλές και ετερόκλητες εθνοπολιτισμικές ομάδες, και αφετέρου εξ αιτίας της ανυπαρξίας σχετικών πηγών, θεώρησα πως η φλαμπουριώτικη κοινότητα θα πρέπει να παρουσιάζει κάποια μορφή απόκλισης από την

εθνοκεντρικό ιδεολόγημα του ομοιογενούς ελληνικού κράτους, δεν είχε καταφέρει ακόμα να περιλάβει τους φλαμπουριώτες στο πλαίσιο των χορευτικών δραστηριοτήτων, γεγονός που υπογράμμιζε την πιθανή απόκλισή τους από την περιοριστική φυσιγνωμία του ελληνόφωνου χριστιανορθόδοξου υπηκόου. Λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη μου πως και οι λίγες πληροφορίες που είχαμε σχετικά με την χορευτική δράση του χωριού προέρχονταν από την Hunt, η οποία ως «ξένη» με την έννοια της «αλλοεθνούς», απαλλαγμένη από τους ελληνικούς ιδεολογικούς προσανατολισμούς μπορούσε με μεγαλύτερη ευελιξία να προσεγγίσει χορευτικούς πολιτισμούς ρωμιών δίχως να έρθει σε αντίθεση με τους αντίστοιχους των ελλήνων.

Παρά ταύτα, γνωρίζοντας την έντονη ενεργητικότητα των φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πολιτισμού, και ειδικότερα στο αντικείμενο διατήρησης και διάδοσης του «ελληνικού παραδοσιακού χορού» φαντάστηκα πως η πάγια ανάγκη διεύρυνσης του χορευτικού δραματολογίου που απαιτεί, στο βωμό της πρωτοτυπίας, την ένταξη ακόμα και των «δύσκολων περιοχών»⁴, **μετά** από ανάλογη συστηματική προσαρμογή τους στα εθνικά πρότυπα, **μετά** την γνωστοποίηση των ερευνών της Hunt, θα οδηγούνταν στην υιοθέτηση του κινητικού ρεπερτορίου του Φλάμπουρου. Η έννοια της «ανακάλυψης» νέων χορών υπό το πρίσμα της διατήρησης και διάδοσής τους, συνθέτει για τους ερευνητές χορού και τους χοροδιδασκάλους ένα περίπλοκο αξιολογητικό σύστημα, που επιτρέπει την αποτιμητική ιεράρχηση των πολιτιστικών οργανισμών σε «πρωτοπόρους διασώστες» και μη, οδηγώντας συχνά σε μία ιδιότυπη μορφή σύνδεσης του νεοεμφανιζόμενου ρεπερτορίου με τον

επίσημη ταυτότητα του ελληνικού έθνους κράτους, με αποτέλεσμα την επιλεκτική έκλειψή της.

⁴ Θα μπορούσαμε συνοπτικά να διευκρινίσουμε πως προσδιορισμός δεν συνδέεται με γεωφυσικά όρια αλλά με αποκλίνουσες εθνοπολιτισμικές ομάδες (ετερόφωνες, αλλόθρησκες) που κατοικούσαν μέσα σε αυτά.

φορέα «ανάδειξης και παρουσίασής» του. Κατά συνέπεια, η «παγκόσμια πρώτη» παρουσίαση του «κινητικού ευρήματος» αφενός προσθέτει κύρος στον φορέα παρουσίασης και αφετέρου ταυτίζει το ορχηστικό «βρεσίδι» με την επιμελημένη μεταφορά του στην σκηνή, δημιουργώντας νέα κινητικά πρότυπα. Έτσι, οι χοροί χαρακτηρίζονται από την περιοχή παραγωγής τους αλλά ταυτίζονται και με τον φορέα παρουσίασής τους, με αποτέλεσμα την σταδιακή παγιοποίηση τους και την δημιουργία κινητικών στερεοτύπων τα οποία μολονότι μπορεί να έρχονται σε αντίφαση με την κινητική φυσιολογία των τελεστών του χώρου καταγωγής-προέλευσης, αναπαράγονται από το σύνολο σχεδόν των χορευτικών συλλόγων.

Η παραπάνω πολιτική ένταξης και παρουσίασης «νέων» χορευτικών ρεπερτορίων στη συστηματική διδασκαλία και παρουσίαση που προσομοιάζει κατά τη γνώμη μου με την διαχείριση των νέων γαιών από τις αποικιοκρατικές αυτοκρατορίες, δημιουργώντας ένα ιδιαίτερος περίπλοκο σύστημα διαχείρισης των «νέων χορευτικών κτίσεων» που επενεργεί στην επαναξιολόγηση του χορευτικού φαινομένου στους τόπους καταγωγής.

Η «ανακάλυψη» του Φλάμπουρου πήρε σχεδόν αμέσως τον χαρακτήρα αποκάλυψης μιας και η πρώτη επαφή με τα χορευτικά δρώμενα του «άγνωστου» σε εμένα χωριού, ανέδειξε την πρόσφατη ένταξή του στον χορευτικό χάρτη. Η πρώτη επίσκεψη στο χωριό πραγματοποιήθηκε το Φεβρουάριο του 2001, κατά την περίοδο των τελετουργικών μεταμφίσεων παρενδυσίας που όπως αποδείχθηκε συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον των ερευνητών. Η παρουσία ενός ετερόκλιτου πλήθους έξω κοινοτικών παραγόντων που επενεργούσαν καταλυτικά στο τελετουργικό δρώμενο καθόριζε την χορευτική δραστηριότητα, καταδεικνύοντας την πρώιμη φάση διαδραστικής σχέσης μεταξύ ερευνητών-χορευτών και παραγωγών-αποδεκτών του χορευτικού

φαινομένου. Η οσμωτική σχέση μεταξύ ενδο και έξω κοινοτικών μετεχόντων, που φαίνεται πως καθόριζε την χορευτική πρακτική, αποτέλεσε την αφετηρία της παρούσας μελέτης που στόχευε στην προσέγγιση της εξελικτικής πορείας του ορχηστικού φαινομένου του Φλάμπουρου, ως ειδική περίπτωση που θα μπορούσε να φωτίσει την σχέση μεταξύ ερευνούμενων και ερευνητών στην διαδικασία (ανα)παραγωγής της χορευτικής ταυτότητας.

3. Εξωτισμός: Ταυτότητα και Χορός

Το χορευτικό επεισόδιο αφορμή της παρούσας προσέγγισης, όπως διαδραματίστηκε κατά την χορευτική επιτέλεση του συνόλου των ετερόκλητων-αλληλοδιαπλεκόμενων συμμετεχόντων στα δρώμενα των ζώομορφων μεταμφιέσεων που έλαβαν χώρα την Κυριακή της Τυρινής και την Καθαρή Δευτέρα, κατέδειξε την συμπληρωματική σχέση όλων των μελών της ευρύτερης χορευτικής κοινωνίας του Φλάμπουρου.

Αφενός οι εξωγενείς ερευνητές όπως η γράφουσα, και η οικεία φιγούρα της Hunt η οποία δικαιωματικά διεκδικεί την ανακάλυψη του χωριού μιας και ήταν η πρώτη ερευνήτρια που εργάστηκε στο συγκεκριμένο χώρο, σε συνδυασμό με τους χορευτές ενός εκ των γνωστότερων πολιτιστικών φορέων της Αθήνας, που καθόριζαν την τελεστική δημιουργία μετατρέποντας το μεσοχώρι σε ένα ιδιόμορφο πεδίο επίδειξης γνώσεων δεξιοτεχνικής κατάρτισης με άξονα το χορευτικό ρεπερτόριο του χωριού. Αφετέρου οι Φλαμπουριώτες, μόνιμοι κάτοικοι του χωριού αλλά και εσωτερικοί μετανάστες στην Αθήνα που με την τελετουργική επιστροφή δηλώνουν και δηλώνονται στο πλαίσιο της micro κοινότητάς τους.

Η χορευτική δραστηριότητα, περιορισμένη στην κινητική διαγωνιστικού σχεδόν χαρακτήρα παρουσία των ξένων ερευνητών

κυριάρχησε, εξοστρακίζοντας τους ντόπιους κατοίκους που σιωπηλά παρακολουθούσαν την χορευτική επιτέλεση. Ερασιτέχνες χορευτές της αλλοδαπής -μαθητές του σεμιναρίου «παραδοσιακών χορών» που διοργάνωνε η Hunt- και της ημεδαπής, με την οπτική του εξωτισμού, κινούνταν ταξιδεύοντας στο χωροχρόνο. Η παρουσία τους, που σηματοδοτούσε την διάσωση του χορευτικού φαινομένου του χωριού και κατά συνέπεια την κανονικοποίησή του σύμφωνα με τα πρότυπα του ελληνικού έθνους κράτους, αποτελούσε την έκφραση διαμόρφωσης κινητικών στερεοτύπων για τους κινησιότυπους του Φλάμπουρου. Όλο το χωριό νομιμοποιώντας με την παρουσία του την κινητική έκφραση της κανονικότητας που οι «ξένοι» καθόριζαν για τους ίδιους, αμέτοχοι στο παιχνίδι σχηματοποίησης των «αυθεντικών» μορφών του χορού, απείχαν της χορευτικής δραστηριότητας. Μετά την αποχώρηση των λογίων, το χορευτικό δρώμενο μετετρέπη σε ένα σύγχρονο γλέντι με κεντρικούς ερμηνευτές τους εσωτερικούς μετανάστες, οι οποίοι επιστρέφοντας στις πατρογονικές εστίες τους εύκολα επικράτησαν των ομοκαταγόμενων φλαμπουριωτών. Η σύμπραξη των «Αθηναίων» και των «ντόπιων» ανέδειξε την δημιουργία ενός νεοτοπικού χορευτικού μορφώματος, το οποίο κατά τα πρότυπα των «ερευνητών» παρουσίαζε σαφείς μεταβολές. Μόνο μετά την αποχώρηση όλων των εξωτερικών συμμετεχόντων οι κάτοικοι του χωριού, σε μια εκδήλωση υποστασιοποίησης κατάφεραν να εκφραστούν κινητικά, δίχως να περιορίζονται από τα χορευτικά στερεότυπα.

Η προσεκτική παρακολούθηση των χορευτικών δρωμένων του χωριού μας οδήγησε βαθμιαία στον εντοπισμό δύο αντικρουόμενων σήμερα αξόνων χορευτικής έκφρασης, που σύμφωνα με τις περιγραφές συνέθεταν παράλληλα τη χορευτική ταυτότητα της κοινότητας. Η μορφή και η φόρμα των χορών, εργαλεία παρατήρησης και ερμηνείας της

κινησιολογικής προσέγγισης του ορχηστρικού φαινομένου αποκαλύπτουν την προειρημένη συγκρουσιακή διάσταση της ταυτότητας του χωριού. Η κανονικότητα, όπως διττά εκφράζεται από τους «ξένους» ερευνητές και χορευτές που γνώρισαν το Φλάμπουρο, αλλά και από τους ομοκαταγόμενους εσωτερικούς μετανάστες της Αθήνας, σχηματοποιείται γύρω από κυκλικούς χορούς, με ιδιαίτερος δύσκολα χορευτικά μοτίβα. Αντιθέτως, η «ντούζικη» (ευθεία) χορευτική πρακτική συσπειρωμένη γύρω από την αυτοσχδιαστική επιτέλεση δομείται βασιζόμενη στην ελεύθερου τύπου έκφραση των τελεστών, με απλούστατα βηματικά μοτίβα όπως αυτά των εκστατικών πρακτικών. Η πρόπτυξη στο έσω, που έρχεται σε διάσταση με την σύνθετη επιτέλεση της ομαδικής κυκλικής χορευτικής πράξης η οποία προαπαιτεί την άρμωση με το έξω για την συσπείρωση και περιχαράκωση της ομάδας, στοιχείο ετερότητας από τα επίσημα χορευτικά πρότυπα, δηλώνει την διαφορετικότητα των τελεστών.

Πως όμως διενεργείται η βαθμιαία (ανα)προσαρμογή του χορευτικού ρεπερτορίου στα πλαίσια της κοινότητας; Σύμφωνα με τα δεδομένα που καταφέραμε να συλλέξουμε, φαίνεται πως η πολυετής παρουσία της μεταναστευτικής κοινότητας στον Αθηναϊκό χώρο, που συνδέεται με τις απαραίτητες τεχνικές ένταξης των μετοικούντων στους χώρους υποδοχής, συντέλεσε στην βαθμιαία δημιουργία ενός νέου χορευτικού μορφώματος, ανάλογου με τα κυρίαρχα της macro κοινότητας. Κατά την πρώτη μετα μεταναστευτική φάση, οι στόχοι προβολής και προώθησης της φλαμπουριώτικης ταυτότητας, μέσα από τα πολιτισμικά δεδομένα εξώθησαν τους μετανάστες στην μετάλλαξή τους. Η ασυνείδητη μετατροπή τους, μέσα από τις διαδικασίες ενσωμάτωσης στο νέο κοινωνικό περιβάλλον συνδέθηκε αργότερα με την δημιουργία κινητικών στερεοτύπων για το χορευτικό ρεπερτόριο του χωριού, ανάλογων με την εθνική χορευτική ταυτότητα. Η παρουσία ερευνητών-χοροδιδασκάλων-

χορευτών στο χωριό και η διαδραστική σχέση μεταξύ πολιτιστικών φορέων συντέλεσε στην επαναξιολόγηση του χορευτικού φαινομένου της κοινότητας καταγωγής, σύμφωνα με τα πρότυπα των «λογίων» αλλά ενταγμένων και κοινός αποδεκτών ελλήνων.

Η επίδραση της συστηματοποιημένης έρευνας και παρουσίασης του χορευτικού ρεπερτορίου του χωριού, από εξωκοινοτικούς παράγοντες, σε χώρους εκτός της κοινότητας, όπως το κινηματοθέατρο Παλλάς, παρότι συνδέεται με παρατηρήσεις για την ανορθόδοξη επιτέλεση του χορού, επικεντρώνεται στην δεξιοτεχνική απόδοση των βημάτων και όχι στην (ανα)διαμόρφωση του ρεπερτορίου το οποίο περιορίζεται με μορφολογικούς άξονες. Δεδομένα της περιοριστικής αυτής δράσης (ανα)παράγονται και από τα μέλη του συλλόγου, κατά την αναπαράσταση χορευτικών τελετουργιών όπως αυτή των ζωόμορφων μεταμφιέσεων της αποκριάς, σε αστικού τύπου καρναβάλια όπως αυτό του Μοσχάτου. Το σώμα των «καλόγερων» προσαρμοζόμενο στις κινητικές επιταγές των χορευτικών στερεότυπων, παρά τη σωματική έξη των τελεστών, κανονικοποιείται αποποιούμενο το μονήρη γονιμικό χαρακτήρα του. Τέλος, η σύμπραξη εσωτερικών μεταναστών και κατοίκων του χωριού, μέσα στο πλαίσιο των τελετουργικών εθιμικών εκδηλώσεων, που οδηγεί στην ομογενοποίηση και (ανα)προσαρμογή των κεντρικών αξόνων χορευτικής έκφρασης, αποκαλύπτει πως η κίνηση δεν αποτελεί παρά μία εκ των πολλαπλών συνισταμένων του χορού, που διαπλεκόμενες καθορίζουν το νέο συμβατό, ορχηστικό φαινόμενο του χωριού.

Συνοψίζοντας θα μπορούσαμε να πούμε πως τα χορευτικά δρώμενα του Φλάμπουρου, παρουσιάζουν σήμερα μία διττή λειτουργιστική εφαρμογή και απαιτούν ανάλογη ερμηνευτική προσέγγιση. Ο χορός,

ενταγμένος στο πλαίσιο εθνικών τελετουργιών, αυτοσχέδιων γλεντιών, συστηματικών εκπαιδευτικών πρακτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, ευμετάβλητο εργαλείο έκφρασης και (ανα)διαπραγμάτευσης της φλαμπουριώτικης ταυτότητας, σχηματοποιείται σε συνδυασμό με τους παράγοντες που καθορίζουν τα χορευτικά επεισόδια.

Η πρόσφατη ανακάλυψη και θέσπιση «φλαμπουριώτικου χορευτικού ρεπερτορίου», συνδυαζόμενη με την πενιχρή βιβλιογραφία σχετικά με την ορχηστική φυσιογνωμία του χωριού, συντέλεσε στην «εξωτική οπτική» θεώρησής του από τα μέλη της διεθνούς ιδιότυπης χορευτικής κοινότητας, η οποία στην μόνιμη αναζήτηση του «γνήσιου και του αυθεντικού» βρήκε στο Φλάμπουρο ένα «ανεκμετάλλευτο θησαυρό». Το πρωτότυπο αξιολογητικό σύστημα της προειρημένης κοινότητας, βασιζόμενο στην «ανακάλυψη» και την «ανάδειξη» νέων κινητικών μοτίβων στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και χορευτικών παραστάσεων σύντομα ενέταξε το συμβατό ρεπερτόριο του χωριού στους κόλπους των «εκπολιτιστικών» ενεργημάτων.

Στο βωμό της «διάσωσης και της διατήρησης των ηθών και των εθίμων μας, ενάντια στην λαίλαπα της παγκοσμιοποίησης»⁵, το χορευτικό ρεπερτόριο του Φλάμπουρου, έπρεπε να καταγραφεί και να «διαδοθεί», δια μέσου ειδικών σεμιναρίων, μαθημάτων, εκδόσεων και παραστάσεων στο ευρύ κοινό, με αποτέλεσμα να επιδράσει καταλυτικά στην (ανα)διαμόρφωσή του από τα μέλη της τοπικής και μεταναστευτικής φλαμπουριώτικης κοινότητας. Η πάγια αναζήτηση της ιστορικής

⁵ Η παρούσα φράση που στην προκειμένη περίπτωση αναπαράγεται με αντικείμενο το χορευτικό ρεπερτόριο του Φλάμπουρου, περιγράφει παραστατικά την κυρίαρχη ιδεολογία σχετικά με την καταγραφή και την αναπαραγωγή του χορού, μέσα στο πλαίσιο των πολιτιστικών συλλόγων, καταδεικνύοντας την «σωτήρια» παρέμβαση των στην διαμόρφωση κοινωνικών στερεοτύπων που συνδέονται με το χορό.

καταγωγής, και η έκφραση διαπραγμάτευσης της σύμφωνα με τα αποδεκτά ελληνικά πρότυπα φαίνεται άρρηκτα συνδεδεμένη με όλα τα στοιχεία του βίου της κοινότητας, που κινούμενη ανάμεσα στο Γεωργουλά και το Παλλάς προσπαθεί να ταυτισθεί με τις επικρατούσες συνθήκες.